

Posudek maturitní práce (profilová maturitní zkouška z HST)

Jméno a příjmení: Lukáš Hozda

Název práce: Pokřivený obraz duševních poruch v médiích

Vedoucí práce: Barbora Semerádová

Oponent práce: Martina Strnadová

Stupeň hodnocení	výborně	chvalitebně	dobře	dostatečně	nedostatečně
Vymezení tématu, definice pojmů, naplnění cíle práce	X				
Iniciativa studenta při zpracování tématu a průběh konzultací	X				
Logická stavba práce	X				
Práce s odbornou literaturou, včetně citací		X			
Adekvátnost použitých metod		X			
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu ke zvolenému tématu)	X				
Úprava práce (text, grafy, tabulky, přílohy)	X				
Stylistická úroveň	X				

Komentář vedoucího práce:

Lukáš Hozda předložil rozsáhlou práci na téma „Pokřivený obraz duševních poruch v médiích, ve které se věnuje problematice dezinformací o duševních poruchách na internetu i v médiích. Zahrnuje i fenomén mystifikačních webů, idolizaci duševních onemocnění a přidává ve svém okolí vyzorovaný efekt fascinace osobnostním testem MBTI- „MBTI horoskopy“.

Práce je teoreticko- empirická, má logické členění, i když je netradiční v tom, že začíná shrnutím dotazníku, který autor vytvořil a na sociálních sítích a nabídl k vyplnění. To však v kontextu práce, kdy je dotazník zaměřen na zjištění povědomí o duševních poruchách nepůsobí nepatříčně. Poté následuje definice vybraných duševních poruch a informace o jejich zpodobnění v médiích a na internetu. Průzkum se zaměřil na OCD, schizofrenii, psychopatii a sociopatii. Tyto poruchy bývají opravdu v médiích zobrazovány nejčastěji. U definic chorob je patrné, že autor čepal z americké klasifikace chorob DSM 5, v práci to ale není přímo uvedeno.

Práce je psaná velmi čtivě a přirovnání k obrazům z televizních seriálů jsou zdařilá. Organizace věnující se osvětě a problematice duševního zdraví autor zmiňuje v samotném závěru. Správně by se měli objevit v práci již dříve a závěr by měl sloužit jen k celkovému shrnutí problematiky.

Na práci oceňuji osobní zaujetí tématem, při kterém autor prohledal nejen filmovou a televizní tvorbu, ale i počítačové hry a obrazy duševních poruch v něm. Téma je v současnosti velmi aktuální, zejména v České republice, kde nyní probíhá reorganizace psychiatrické péče a správné informování příbuzných pacientů a veřejnosti o jednotlivých typech duševních onemocnění je také její náplní.

Práce až na několik pravopisných chyb a neuvedení citovaných zdrojů splňuje nejvyšší požadavky na maturitní práci.

Při obhajobě doporučuji zodpovědět tyto otázky:

1) Kterou z osvětových akcí zaměřených na duševní zdraví hodnotíte jako nejefektivnější pro populaci dospívajících ?

2) Jaký byl celkový počet osob odpovídající na dotazník ? Setkal jste se s podobným odborným průzkumem nebo analýzou o povědomí o duševním zdraví ?

Komentář oponenta práce:

Lukáš Hozda předložil k posouzení teoreticko-empirickou práci s názvem: *Pokřivený obraz duševních poruch v médiích*. Vzhledem k povaze maturitní práce je zjevné, že si autor zvolil ambiciózní a poměrně náročné a závažné téma z oblasti psychiatrie.

Problematika stigmatizace a stereotypizace duševních poruch a prezentace duševně nemocných v médiích je předmětem zájmu odborníků i široké veřejnosti od 2. pol. 20. st. V ČR se např. tomuto tématu věnovali již v 70. letech 20. st. Janík a Kubíčková¹. Řada studií dlouhodobě prokazuje souvislosti mezi negativním mediálním obrazem duševně nemocných osob a negativním postojem veřejnosti. V poslední době se navíc v médiích ukázalo, jak je toto téma snadno zneužitelné, a kolik neporozumění kolem něho panuje, za vše hovoří například kauza kolem syna premiéra Andreje Babiše. Na druhou stranu média mohou hrát pozitivní a edukativní roli při snižování míry stigmatizace a eliminace dezinformací skrze předkládání odpovídajících článků a jiných mediálních sdělení. Je tedy na místě ocenit, že se autor rozhodl tomuto důležitému tématu věnovat ve své závěrečné středoškolské eseji. Navíc z práce jako celku je viditelná autorova zainteresovanost a zájem o danou problematiku, což hodnotím pozitivně.

Autor si stanovil řadu dílčích cílů: *„Pokusím se zmapovat situaci obecného povědomí o některých nejznámějších duševních poruchách, popsat vliv internetu, který se dle mého názoru podílí na dezinformaci ještě více než film a televize, zaměřím se také na zajímavé fenomény, které se týkají duševních onemocnění na internetu, například jejich idealizování a sebe-diagnóza, "MBTI" horoskopy. V další části práce se budu věnovat jednotlivým duševním onemocněním, jejich správné definici a jejich pokřivenému obrazu, zejména psychopatii a sociopatii, které mají složitou historii nejen v médiích, ale i v odborných sférách. A na závěr zvážím příčiny této dezinformace, důsledky a porovnám a představím různé akce a události, které se snaží o osvětu.“* Tento široký rozptyl záměrů se bohužel projevil negativně v některých částech práce.

Z pohledu čtenáře odvozují, že hlavním autorovým předmětem zájmu jsou mediální zobrazení duševních poruch a jejich stigmatizace, konkrétně se rozhodl zmapovat situaci obecného povědomí u vybraných duševních poruch – obsedantně kompulzivní porucha, bipolární porucha, schizofrenie, psychopatie a sociopatie a popsat vliv internetu, filmu a TV na vnímání těchto duševních onemocnění ve veřejném prostoru.

Práce je strukturována poměrně nestandardně (praktická a pak teprve teoretická část), což ji ale neubírá na přehlednosti. V úvodu autor vymezuje pojmy duševní onemocnění a média. Následně se věnuje praktické části své práce, analyzuje kvantitativní sběr dat, jež distribuoval přes internetové platformy do celého světa. Autor si uvědomuje nízkou kredibilitu této metody. Co je však výrazným deficitem této části, je skutečnost, že autor neformuluje žádné hypotézy, které bych u empirické části očekávala, a pouze popisuje sběr dat, demografické údaje a komentuje odpovědi respondentů (*v práci není uveden počet respondentů*). V další kapitole se autor věnuje fenoménům jako je glorifikace duševních onemocnění nebo sebe-diagnóza. Stěžejní část práce tvoří definice duševních poruch, autor tyto definice zdařile

¹ Janík A, Kubíčková N. Obraz duševně nemocného v našich denících. Čes a Slov Psychiat 1975; 71 (2-3): 92-100.

konfrontuje s internetovým a televizním sdělením. V poslední části se autor měl věnovat organizacím šířícím osvětu o tomto tématu, bohužel tuto část zařadil až do závěru práce, kde by již neměl sdělovat nové informace, ale pouze shrnout, rekapitulovat apod. Rovněž je v závěru práce nadbytečně rozebírána poslední část výzkumu, která by rovněž měla být uvedena v předchozích kapitolách.

Co se týče formálních a jazykových kritérií práce je čtivá a stylisticky na výborné úrovni. Avšak obsahuje v některých částech pravopisné chyby a překlepy, např. anotace- *zapřičinní, vyplívající* (str. 14 a 33), *zabívající* (str. 27, 54), *anglickymluvící* (str. 9 a 10.), *dřívezmíněný* (str. 17, 30), *renovovaných expertů* (str. 18) atd. Zároveň si kladu otázku, kde se autor dostal k formulaci: *vstávají vlasy z tropů* (str. 1). Rovněž je z některých částí textu zjevné, že autor nedrží pojmovou konzistenci, střídá různé stylistické jazyky (někdy „já“ a jindy „my“ a někdy neutrální neosobní jazyk).

Citační a poznámkový aparát má své mezery, autor neuvádí stránky (v člancích, v knize-Čas psychopatů) ani přímé odkazy na webové zdroje s datem, kdy autor informace převzal. Tyto informace nemá ani v soupisu zdrojů. Na str. 4 je chybné citování internetových zdrojů. V některých částech chybí zdroje úplně, např. str. 2, není zdroj u definice nových médií; str. 21. *„Vstup do MLM bývá zpravidla podmíněn nějakým vstupním poplatkem (u Avonu se pohybuje zhruba v rozmezí 700 Kč až 2500 Kč) a člověk si musí nejdříve prodejem nahradit cenu tohoto „vstupného“, než bude mít jakýkoliv zisk.“* Odkud autor tuto informaci převzal? Nebo str. 31 fenomén „komnaty ozvěn“, str. 36 definice schizofrenie a dalších poruch (str. 43) jsou bez uvedení zdrojů. Odkud autor čerpal? Podle kapitoly OCD usuzuji, že autor nejspíše čerpal z americké klasifikace duševních poruch, DSM-5, ale neuvádí to explicitně ve své práci.

I přes uvedené výtky Lukáš prokázal porozumění problematice a schopnost analýzy, vyvozování a kritického přístupu. Jistě by bylo vhodné tuto problematiku v pozdějších letech rozšířit o analýzu konkrétních mediálních sdělení. Například se nabízí otázky: *V jakých spojitostech se píše v českých médiích a zahraničních médiích o lidech se schizofrenií? Jak jsou tyto osoby často označovány? Jak vyznívají titulky článků věnující se duševním onemocněním? Apod.*

Otázky:

1. V jakých spojitostech se často píše v českých médiích o lidech s duševními poruchami? Známe nějaké konkrétní kauzy? Možnost srovnat se zahraničními médii.

2. Autor v závěru uvádí, *„současná situace je ale drastickým zlepšením oproti minulosti a pozitivní trend bude, doufáme, pokračovat nejen prostřednictvím akcí na zlepšení osvěty o duševním zdraví.“* Mohl by autor doložit příklady mediálních sdělení těchto konkrétních zlepšení ?

Maturitní práci hodnotíme známkou: výborně

V Praze dne 7. května 2020

Podpis vedoucího práce

Podpis oponenta práce